

Introduktionstale på ferniseringen den 26. oktober i Ringsted Kongrescenter til udstillingen: Zoneringsmalerier fra Øresundsregionen.

Hydrologen og videnskabsmanden

Jeg er født i Vordingborg, og opvokset på Mors og i Holsted i Sydjylland, med studentereksamen fra Esbjerg Statsskole 1976. Flyttede til København, og uddannet som Civilingeniør fra DTU i 1982. Arbejdede fem år i Hedeselskabets Hydrometriske Undersøgelser først i Slagelse, senere i Viborg. Flyttede i 1987 tilbage til København, arbejdede herefter først i Tage Sørensen rådg. Ing. og senere i Rambøll.

Skiftede i 1993 til GEUS, De Nationale geologiske undersøgelser for DK og Grønland, hvor jeg siden har arbejdet med modellering af vandressourcen og med integreret vandressourceforvaltning. Først med rådgivning senere også med forskning.

Jeg har en mastergrad fra RUC i Organisationspsykologi fra 2004-2006, som jeg bruger i mit arbejde med vandressourceforvaltningen.

Billedkunstneren

Jeg startede med croquis tegning i 1982. Først blyant, så kul, senere akvarel.

De seneste år har jeg fokuseret på tegninger af københavnske bylandskaber.

Jeg begyndte at male i olie på spånplader omkring 1997. Foretrukne redskab: En malerkniv. Først i Aquaoil, en vandbaseret oliemaling.

Min første serie hed "geologisk arabesk" og jeg debuterede med min første udstilling i 2001.

Næste serie hed "New York cool" og var fra 2004, nu malet i olie på lærred, min abstrakt ekspressionistiske periode.

Min tredje serie hed Copenhagen U turn, ligeledes malet i olie, men nu med fokus på det mere figurative, iblandet det abstrakte, med motiver malet ud fra tegninger i "felten".

Denne serie indeholder derfor også tegninger i kul og pastel.

Det sidste års tid har jeg malet i akryl, i kan se eksempler i opgangen.

Jeg er autodidakt, men har altid lært i et kollektiv, fx i atelieret i Lyngby eller når jeg tegner om sommeren, eller når jeg udstiller og modtager feedback fra publikum eller fra andre kunstnere. I starten tog jeg nok udgangspunkt i Cézanne og hans forfølgere. Dernæst New York School med de Kooning og mange flere. Og senest i tysk ekspressionisme¹, og i

¹ Norbert Göttler: Der Blaue Reiter. Monographie. Rowohlt Taschenbuch Verlag. 2008. Hamburg.

figurative bevægelser, fx Bay area figurative movement fra den amerikanske vestkyst, hvor jeg finder Lieberkorn interessant.

Fra Geologisk arabesk til Copenhagen U turn

Geologien er en naturhistorisk funderet videnskab som beskriver jordens opbygning og udvikling, herunder livets udvikling. Geologi benytter tre vigtige begreber: tid, processer og materialer der indbyrdes er afhængige af hinanden. Men selvom geologer arbejder med tid, afholder de sig traditionelt fra at bruge arabesken med dens lyriske og musikalske kvaliteter².

Kontinenter støder sammen og bjergkæder foldes og eroderes af vind, vand, frost og gletchere og bliver til sandskorn og aflejres på bunden af vandet. Begraves af yngre aflejringer, presses, smeltes og udspys af en vulkan. Vandkredsløbet har i dette kredsløb en vigtig transportfunktion. Den geologiske cyklus gør jorden til en planet i evig forandring, og heldigvis for det³, som Kaj Sand Jensen udtrykker det i sit bind i Naturen i Danmark – Geologien. Ellers ville jordoverfladen i dag have været en flad, tør og gold ørken, hvor levende organismer ikke havde haft en chance.

I hydrologien og på grund af slægtskabet til de bredere sociale og humane videnskaber (f.eks. indenfor ledelses- og forvaltningsteoriene), er der en åbning for arabesken, fordi adaptiv og integreret forvaltning af vandet dybest set forudsætter "social læring". Social læring er evnen til at foretage kollektive beslutninger og handlinger, når det er nødvendigt. Af en eller anden grund har vi mistet evnen til social læring i vor tid, derfor er vi mere sårbare end før, hvor den politiske vilje til at sikre miljøet synes forduftet.

Geologisk arabesk rummer imidlertid et paradox. Arabesken opstod i de arabiske landes dekorationskunst, hvor stiliserede planteornamenter blev udviklet i sammenhæng med et ældgammelt islamisk billedforbud. I antikken kom arabesken via Grækenland til Europa. Den blev genopdaget i den italienske renæssance. Herfra gik den videre til barokken og rokokoens kunst. I romantikken, spillede landskabet og naturen en vigtig rolle, og i den forbindelse appellerede arabesken til fantasien og det lyrisk-musikalske. Dvs. tilløbet til den abstrakte kunst, som startede for alvor med Cézanne og hans

² Marie-Louise Svane: Formationer i europæisk romantik. Arabesk en romantisk grænsefigur. Museum Tusulanums Forlag. Københavns Universitet 2003.

³ Kaj-Sand Jensen: Naturen i Danmark. Geologien. 2006.

forfølgere⁴, kom derfor fra romantikkerne, hvor arabesken og dens blanding af billede, musik og poetiske tegn, anslog et fælles tema af noget gådefuldt, noget skjult, som åbenbares og tilbageholdtes på samme tid. Og en sådan limbo mellem kendt og ukendt er jo også central i vor tid.

Zonering betyder i naturvidenskaben "en inddeling i geografiske zoner eller voksesteder efter bestemte forhold", ligesom fx temperatur, nedbør, saltholdighed eller solindstråling kan inddele voksesteder og habitater for dyr og planter. På samme måde afgrænser zonering af grundvandsressourcen forskellige arealers grundvandsdannelse og sårbarhed i forhold til grundvandet. "Zonering" som maleproces, handler derfor for mig om at lade bylandskaber tage form, subjektivt tilrettelagte ud fra skitser og hukommelse, og med akryl eller olie på lærred, i former og farver der kan give plads til fantasien, og sætte mangfoldige perceptioner i spil. Når det abstract ekspressionistiske (det ukendte/ånden) derfor integreres med det figurative (det kendte/naturen), så har vi et zoneringsmaleri, men det er vigtigt at billedet samtidig er skabt i en kollektiv læringsproces, med feedback fra andre kunstnere.

Et par eksempler

"Down under" illustrerer konceptet i zoneringsmalerier fra Øresundsregionen. En strand, to kvinder, en varm og en kold, i en dialog, og mønstre på væggen, nemlig arabesken fortolket som en aboriginal australier ville male den. Bådene på billedet er fra Zanzibar, skoven og himlen er fra Øresundsregionen, men kysten er fra Port Douglas i Australien. Sådan er den moderne verden, uden grænser, sårbar overfor rullende flodbølger fra tsunamier der skyldes brud i undergrunden, klimakatastrofer og globale finanskriser. Men alligevel fortsætter kvinderne deres dialog som om intet var hændt.

Zoneringsmaleriet er altså også fortællende, har typisk geometriske elementer der giver rytme, det er abstrakt, ekspressivt og figurativt på samme tid. Og i midten af det hele har vi usikkerheden, på grænsen mellem kendt og ukendt, mellem konkret og flertydigt, ligesom den postmoderne verden og dens flerstemmighed (~ a capella).

Et andet eksempel fra serien Copenhagen U turn fra 2007. Her træder bylandskabet ind på scenen. Billedet "Indirect from my hearth" illustrerer flerstemmigheden, eller den nye usikkerhed som skyldes multiple rammer for viden:

- Er det en gade eller et vandløb der snor sig mellem husene?

⁴ Se www.zonering.dk

- Forestiller det en gade eller en kvindeskikkelse?
- Er motivet nederst til venstre et hus eller et ansigt?
- Er vi på Købmagergade i KBH i 1500 tallet, i 2007 eller i 2070?
- Eller er vi i Østeuropa et sted bag jerntæppet eller i en provinsby i Jylland?

Når jeg maler København som jeg gør så er det dybest set fordi København er smuk, fordi forandringen i udsigten fra Runde tårn eller ved Gammel strand ved solnedgang er som at begribe solnedgangen ved Gran Canyon eller i Nyhavn under jazz festivalen, hvor huse og skorstene i overgangen fra dag til nat svinger og synger, mens billede, lyde og øvrige sanseindtryk bliver en helhed, og en skitse, der senere bliver et maleri i atelliet ligesom fx billedet Bogy ground her (gyngende grund) blev det.

Lad mig slutte i byen som kan gælde København såvel som Ringsted. Arkitekterne har fundet ud af⁵ at hvor den væsentligste grund til at besøge midtbyen i 70'erne og 80'erne var "Indkøb". I dag besøger man bymidten "For at gå i byen". Altså som et mål i sig selv, en selvstændig destination. Fra at være i en nedtur og under pres fra trafikken er bylivet i stærk udvikling. Det vokser, Downtown is growing som en af mine tegninger hedder. Flere mennesker bruger byen og mere tid i byens centrum. Dagene og ugen er blevet længere. Der er flere aktiviteter lørdag og søndag. Udendørssæsonen er markant forlænget. Mødet mellem mennesker er nu som før byens væsentligste funktion. Det handler min nyeste serie også om.

Hans Jørgen Henriksen, Ringsted, 26. oktober 2008

⁵ Gehl, Gemzøe, Kirknæs og Søndergaard: Det nye byliv. Arkitektens forlag 2006.